

OPPAANA MEIJÄN METISSÄ

Taskutietoa sinulle, joka kuljet
metsässä asiakkaan kanssa

Sisällysluettelo

Kuusamo & Taivalkoski	4
Suomalainen metsäsuhde	6
Metsän vuodet	8
Yleiskatsaus metsäsektoriin	12
Metsien taloudellinen merkitys	14
Metsän kiertokulku	16
Metsien suojelu	18
Metsän vuosi	20
Kanjonin kurkkaus -luontoreitti	22
Jokamiehen oikeuden pääpiirteet	24
Lähteet	26

Puutoimialan osaamisen kehittäminen –
Puuedu Koillismaa -ESR-hanke 2019-2022

Työryhmä:

Sanna Niikkonen ja Seija Härkönen / Puuedu Koillismaa-hanke, Tomi Mandelin / KSAK Oy,
Petri Kämäräinen / Tmi Mehtäpeikko, Digi- ja mainostoimisto Höyry

Kuusamo & Taivalkoski

Kuusamon kaupunki ja Taivalkosken kunta muodostavat noin 20 000 asukkaan talousalueen Pohjois-Pohjanmaan maakunnan koillisosassa. Alue on mielenkiintoinen ympärivuotinen matkailukohde erämaaluontonsa ja monipuolisten palvelujensa johdosta.

Elinkeinoelämä painottuu puu- ja metsätoimialalle, matkailutoimialalle, kaupan, maatalouden ja elintarviketuotannon toimialoille. Alueella on pitkään eletty luonnon kanssa rinnakkain ja kestävästi.

Kuusamon kaupunkistrategiassa 2021–2028 linjataan sopusointuinen elo luonnon kanssa ja hyvinvoinnin rakentaminen luonnosta. Kuusamo on Pohjolan luontopääkaupunki.

Wild Food & Wild Lifestyle Kuusamo ja Taivalkoski -brändit yhdistävät Kuusamon ja Taivalkosken alueen villiruokaa, elämyspalveluita ja -tuotteita tarjoavat paikalliset yritykset.

wildfoodkuusamolapland.com

Lähde: Naturpolis Oy

Suomalainen metsäsuhde

Suomalainen metsäsuhde sai marraskuussa 2017 kansallisen statuksen yhtenä keskeisenä elävän, aineettoman kulttuuriperinnön ilmauksena.

Suhde metsään on kehittynyt historian aikana, mutta se muovautuu myös ihmisen elämän varrella. Lapsuus- ja nuoruusiässä metsä on arkisen tekemisen tausta leikkien, liikkuen ja harrastaen. Aikuisiällä suhde metsään voi rakentua ammatilliseksi työn kautta. Metsä toimintaympäristönä kutsuu luonnonvarojen keruuseen ja liikkumiseen. Se tarjoaa estetiikkaa, rauhoittumista ja virkistystä mielelle.

Metsään katsotaan monin eri tavoin: metsätalouden, kauneus- ja virkistysarvojen, terveyden ja hyvinvoinnin, metsäammattilaisuuden ja erä- ja luontohenkisyiden näkökulmista.

” Suomalaisissa metsissä haihtuvien yhdistelmien määrä lisääntyy kesän mittaan ja erityisen paljon niitä on elo-syyskuussa. Japanilaiset tutkijat ovat havainneet, että havupuiden erittämät haihtuvat yhdisteet ovat runsaimmillaan yöllä, syvällä metsän uumenissa ja lähellä maanpintaa. Lehtipuiden haihtuvat yhdisteet ovat puolestaan runsaimmillaan päivällä ja erityisesti sateen jälkeen.

Leppänen, Marko & Pajunen, Adela: Terveysmetsä

” Metsän tuoksu on tapahtuma, jopa kertomus. Sitä muovaavat aika ja olosuhteet. Hajut tulevat haisteltaviksi; muutoksen haistaa. Hetkellisestä aistimuksesta voi lukea pidemmälle: mitä on tapahtunut? Uuden taimikon alla pörhistelevät heinät ja siirappinen maitohorsma, jotka vievät huomion hentojen koivunoksien vihreydeltä. Vanhan kuusikon pohjan pimeässä jalan alta nousee kuivien neulasten ja mullan tuoksu ja rungoista pihka. Joulukuusen tuoksu ei kuulu sinne; sen tuntee vain, kun kuusi on kaadettu ja viety kotiin. Metsä ympäristönä ei ole pysähtynyt tai muuttumaton. Hajuaisti todentaa ketterästi erilaisten metsien ja eriaikaisten kokemusten muutokset.

Kaukio, Virpi: Metsä nenällä

Tietoinen metsätuokio

Valitse näköalapaikka, jossa pysähdyt katselemaan maisemia. Katsele kauas ja lähelle. Miltä maisema näyttää? Millaisia yksityiskohtia ja elementtejä siitä hahmottuu: puu, vesi, pilvet? Entä, jos katsoo aivan lähelle, mihin huomio kiinnittyy: sammaleeseen, puunkuoreen, kiveen? Mihin huomio kiinnittyy juuri tänään?

Lähteet: Lapin ammattikorkeakoulu, Metsähistorian seura ry, Suomen Mielenterveys ry

Metsän vuodet

1500 – 1600

Kuusamossa on kaksi Kemin Lapin kylää eli siitaa: Maanselkä ja Kitkankylä. Puolipaimentolaisina elävien saamelaisten elinkeinoja ovat metsästys (villipeura, majava, riekko, metso, hanhi, joutsen, sorsa, ilves, kettu, näättä, orava, karhu ja susi), kalanpyynti, verkkokalastus, sienestys, marjastus, turkiskauppa ja poronhoito. Iin seudun ja Venäjän asukkaat käyvät alueella kalastamassa ja metsästämassä, mikä vaikuttaa siitojen toimeentuloon.

300–1500 jKr.

Saamelaisten rautakaudelta merkkejä kauppayhteyksistä itään ja länteen.

2800–1300/1200 eKr.

Julman Ölkyn kalliomaalaukset kivikauden lopulta

1673 ja 1695

Kruunu antaa asetukset Lapin asuttamisesta. Uudisasukkaita Savosta ja Kainuusta.

Kaskenpoltto, peltoviljely, karjatalous, poronhoito, metsästys, kalastus, talonpoikaiskauppa ja rajakauppa ovat uudisasukkaitten elinkeinoja.

1841

Taivalkosken saha aloittaa toimintansa.

1838

Oulu-Kuusamo-maantie valmistuu.

1767

Siidat jäävät historiaan.

1750

Kaskenpoltton myötä parhaat metsät kadotetaan.

1809

Suomi liitetään Venäjään.

1846

Kestiekievarilaitos perustetaan Oulu-Kuusamo-välille. Ne tarjoavat kestitystä, majoitusta, vene- ja hevosskyyditystä ja huoltoa.

Kaskeamisen päättää 1800-luvun puolivälissä kaskeamiselle otollisten metsien vähentyminen, itärajan muuttuminen ja lopulta kaskeamista rajoittavat säädökset.

1859

Metsähallituksen historia alkaa, kun metsänhoitolaitos perustetaan. Sen tehtävänä on hoitaa ja suojella metsiä sekä tuoda tuloja kruunulle puuta myymällä.

1868

Kuusamon kunta perustetaan.

1879

Taivalkosken kunta perustetaan.

1892

Akseli Gallen-Kallela matkaa Paanajärvelle, jossa saavat alkunsa teokset Palokärki, Mäntykoski ja Paanajärven paimenpoika.

1906

Kirkkoherra Gummerus avaa sahan Kuusamojärven rantaan aluesairaalan rakentamista varten. Saha toimii ensimmäiseen maailmansotaan saakka.

1944

Saksalaiset räjäyttävät Taivalkosken sahalaituksen ja yli 100 vuotta kestänyt toiminta päättyy.

1917

Suomi itsenäistyy. Idän rajayhteys katkeaa ja tukkityöt itään loppuvat.

1914–1917

I maailmansota

1939–1945

II maailmansota (talvisota, jatkosota, Lapin sota) Kuusamo joutuu luovuttamaan 1592 km² alueen Venäjälle.

1800–1900-lukujen vaihteessa Kuusamoon perustetaan posti, poliisi, lääkäri, sairaala, apteekki, kansanopisto ja osuuskauppa. Kylä on vilkas kaupankäynnin keskus Valkean tien varrella Pohjanlahdelta Vienanmerelle.

1954

Rukalle raivataan ensimmäinen rinne, nykyinen eturinne. Retkeilyharrastajat merkitsevät Karhunkierros-reitin Oulangan maastoon:

*Mistä tuli nimi Karhunkierros?
– Taannoin Kuusamosta kulki nykyiselle Venäjän puolelle Paanajärvelle autoreitti Pohjois-Kuusamosta Liikasenvaaran kautta ja takaisin Käylän kautta. Kun tuon reitin kulki, sai olla varma, että karhu jäi aina tuohon kierrokseen. Siitä keksimme myös patikkareitin nimen, Sirkka Saastamoinen kertoo.*

Lähde: Ensio Karjalainen / Yle 2014

Taivalkoskelainen kirjailija Kalle Päätalo kirjoittaa Koillismaa- ja Iijoki-sarjat, joissa hän hyödyntää omakohtaisia kokemuksia metsä- ja rakennustöistä kuten savotoista ja uitoista. Päätalopäivät 1980 alkaen.

1968

Virranniemen Saha siirretään v. 1968 nykyiselle paikalleen saaden nimekseen Pölky Oy.

1970

Suomen vanhin retkeilyalue perustetaan Kylmäluomalle Taivalkoskelle.

1972

Kuusamon lentokenttä avataan.

1982

Riisitunturin kansallispuisto avataan Posiolla.

2000

Syötteen kansallispuisto perustetaan Pudasjärvelle.

2008

Kurtin Sahan toiminta loppuu.

2017

Hossan kansallispuisto avataan Suomussalmella.

2019

Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven metsähoitoyhdistykset yhdistyvät Mhy Koillismaaksi. Seuraavana vuonna mukaan liittyy myös Mhy Posio.

2021

Paula-myrsky tuhoaa noin miljoona kuutiometriä puustoa Koillismaalla.

2022

Ukrainan ja Venäjän välinen sota, vaikutuksina mm. venäläisen puun tuonnin tyrehtyminen.

1992

Paanajärven kansallispuisto avataan Venäjällä.

Käylän vuotuiset Tukkilaiskiset järjestetään ensimmäistä kertaa.

1989

Kuusamon ammatillinen kurssikeskus, nykyinen KSAK Oy, järjestää ensimmäisen eräopaskurssin. Erä- ja luonto-opaskoulutus on edelleen oppilaitoksen suosituimpien koulutusten joukossa.

Lähde: Kuusamon kulttuurimatkailu, Kuusamon historia I, Metsähallitus, Muistettu ja kerrottu Kurtin Saha, Pölky Oy, Taivalkosken saha

Yleiskatsaus metsäsektoriin

Suomi on Euroopan metsäisin maa, ja metsät ovat merkittävän luonnonvaramme. Suomen maapinta-alasta 23 milj. hehtaaria eli 75% on metsää, arvioi Luonnonvarakeskus.

Metsäsektori työllistää erityisesti maakunnissa. Kokoonsa nähden Suomi on metsistä riippuvaisin ja metsäsektorin toimintaan tukeutuvien valtioiden maailmassa. Suomeen on kertynyt ainutkertaista metsätalouden ja -teollisuuden osaamista. Puuta hyödynnetään puutuotteiden ja paperin lisäksi mm. kankaiden, lääkkeiden, kemikaalien, funktionaalisten elintarvikkeiden, eläinten rehujen, muovien, kosmetiikan, älypakkauksen ja liikenteen biopolttoaineiden valmistuksessa sekä energiantuotannossa.

Hiilijalanjälki

Tarkasteltaessa puun koko elinkaarta materiaalin valmistuksesta rakentamiseen, käyttöön ja kierrätykseen alentaa puun käyttö rakentamisen hiilijalanjälkeä. Puurakentamista lisätään kerrostalorakentamisessa, julkisessa rakentamisessa, julkisivujen energiakorjauksissa, lisäkerros- ja täydennysrakentamisessa, mikä edesauttaa Suomen energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista vuoteen 2030 mennessä.

Metsäkiinteistöt

Suomessa on v. 2022 runsaat 950 000 metsäkiinteistöä, joiden yhteispinta-ala on noin 260 000 km². Pinta-alasta yksityisten henkilöiden omistuksessa on lähes 44% ja Metsähallituksen noin 30%. Seuraavaksi suurimmat omistajaryhmät ovat kuolinpesät (4,7%), yhteismetsät (3%) ja kunnat (1,7%). Sijoitusrahastot, seurakunnat sekä säätiöt ja muut yhteisöt omistavat kukin alle prosentin kaikista metsäkiinteistöistä.

Tiesitkö?

1 milj. kuutiota vastaa noin 25 000 rekkalastillista puuta.

Metsien taloudellinen merkitys

Metsäteollisuus lukuina

Alkuperä ja käyttö

Valtaosa metsäteollisuuden käyttöön tarvitsemasta (72 milj. m³ vuonna 2021) puusta osataan kotimaasta. Tuontipuun osuus oli 13% ja suurin osa siitä tuli Venäjältä.

Metsäteollisuuden lisäksi puuta käytetään lämmön ja sähkön tuotannossa. Puupohjaista energiaa saadaan puunjalostuksen sivuvirroista (kuori, sahanpuru, sellunvalmistuksen sivutuotteet) ja metsähakkeesta, jota saadaan hakkuiden ja metsänhoitotöiden yhteydessä kerättävästä puumateriaalista, kuten puiden latvuksista, rangoista, oksista ja kannoista.

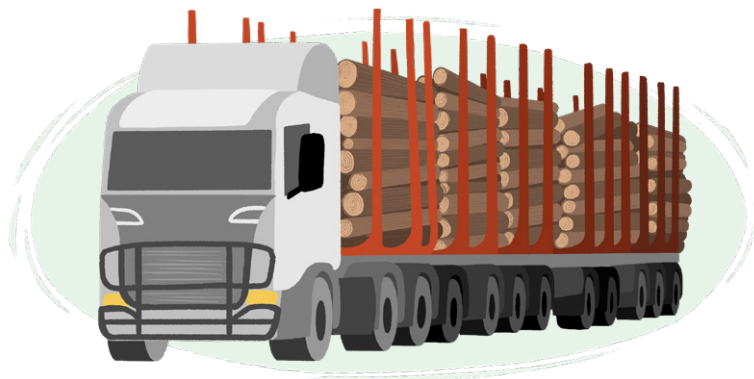
Vienti

Metsäteollisuus kattaa Suomen koko tavara- ja palvelusarvon noin 19,2 %. Metsäteollisuuden tuotteita vietiin vuonna 2021 13,2 miljardilla eurolla, josta paperin ja kartongin osuus on 6,4 miljardia euroa. Seuraavaksi suurimpina kokonaisuuksina ovat sellu ja sahatavara. Vienti suuntautuu pääosin Eurooppaan ja Aasiaan.

Työllisyysvaikutukset

Metsäteollisuus työllisti vuonna 2021 Suomessa suoraan noin 40 000 henkilöä, välillinen työllisyysvaikutus on huomattavasti suurempi.

Lähteet ja lisätietoja aiheesta:
metsateollisuus.fi ja puutuoteteollisuus.fi

Matkailun tunnuslukuja

40 kansallispuiston kävijöiden kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset v. 2021 olivat 310 milj. € ja 2450 henkilötyövuotta. Valtion viiden retkeilyalueen (mm. Kylmäluoma) vaikutukset olivat 14,4 milj.€ ja 124 henkilötyövuotta.

Keskimäärin valtion jokaista kansallispuistojen ja retkeilyalueiden peruspalveluihin sijoitettua euroa kohti kävijät tuovat ympäröivälle alueelle yli 10 euroa.

Paikallistaloutta tukivat merkittävimmän

- Pallas-Yllästunturin kansallispuisto 83,5 milj. €
- Urho Kekkosen kansallispuisto 49,2 milj. €
- **Oulangan kansallispuisto** 36,4 milj. €
- Kolin kansallispuisto 36,4 milj.€
- Pyhä-Luoston kansallispuisto 21 milj. €

Vierailut v. 2021

- Oulangan kansallispuisto 253 300
- Hossan kansallispuisto 112 900
- Riisitunturin kansallispuisto 89 900

Kuusamossa vierailee vuosittain arviolta noin miljoona matkailijaa. Heistä lentäen saapui 70 200 henkilöä.

Rekisteröidyt yöpymiset Kuusamossa v. 2021

Yhteensä 664 000, joista 608 000 (92 %) kotimaisia ja 55 600 (8 %) ulkomaisia asiakkaita. Omissa tai vuokratuissa mökeissä yöpyneet asiakkaat eivät sisälly lukuun. Visitory.io-palvelusta näet matkailun tunnusluvut.

Lähteet: Finavia, Maa- ja metsätalousministeriö, Metsähallitus; Tilastokeskus, Visitory

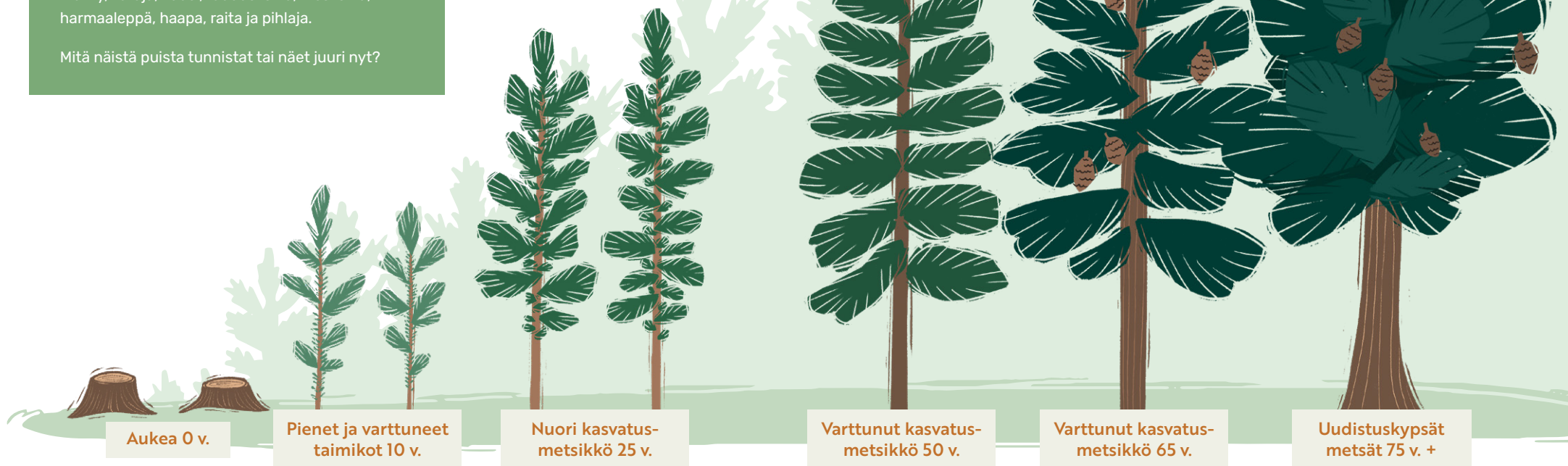
Metsän kiertokulku

Koillismaan metsät ovat pääasiassa kuivahkoja tai tuoreita kankaita. Suomessa esiintyy noin 30 puumaiseksi kasvavaa lajia, joista neljä on havupuita, loput lehtipuita. Osa jää pensasmaiseksi kuten kataja. Metsätaloudessa tärkeimmät ovat mänty, kuusi, rauduskoivu ja hieskoivu.

Etsi kolme eri puulajia

Pohjois-Suomessa kasvavia puulajeja ovat mm. mänty, kataja, kuusi, rauduskoivu, hieskoivu, harmaaleppä, haapa, raita ja pihlaja.

Mitä näistä puista tunnistat tai näet juuri nyt?

Metsien *suojelu*

Metsänomistajan on otettava huomioon mm. erityisen tärkeät elinympäristöt, luonnonsuojelulliset kohteet, uhanalaiset eliölajit, kulttuuri- ja maisema-arvot sekä metsien metsästyskäyttö.

Alueemme suojelu-alueet

Oulangan (Kuusamo)

kansallispuiston pinta-ala 285 km²

Hossan (Suomussalmi)

kansallispuiston pinta-ala 111 km²

Sallan kansallispuiston

pinta-ala 100 km²

Riisitunturin (Posio)

kansallispuiston pinta-ala 76 km²

Syötteen (Pudasjärvi)

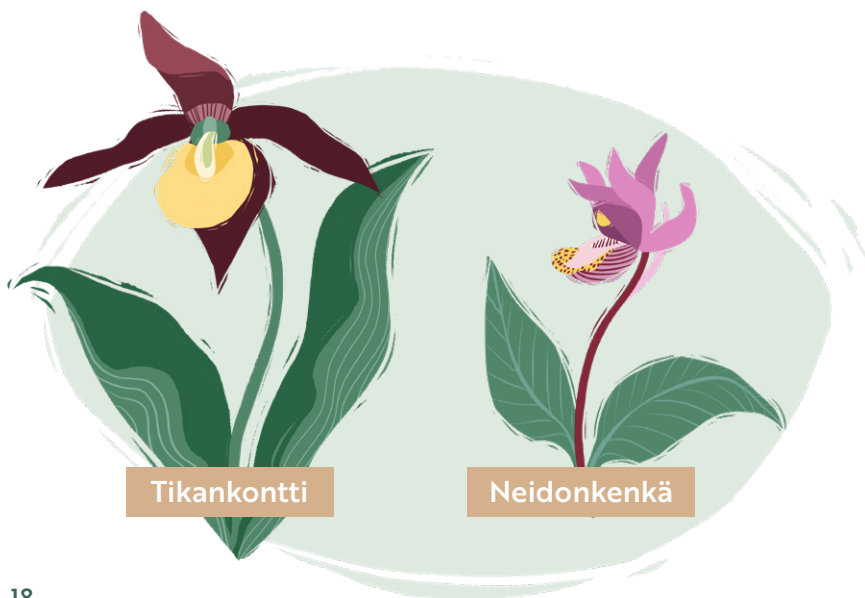
kansallispuiston pinta-ala 302 km²

Kuusamon yhteismetsien

pinta-ala n. 930 km², josta suojeltua n. 15 % ja 35 % ei talouskäytössä.

Muut suojeluun varatut alueet

esim. Natura-suojelualueet, suojeltuja suo- ja lehtoalueita

Tikankontti

Neidonkenkä

Metsäsertifikaatit

Metsäsertifikaatti osoittaa, että metsää hoidetaan ja käytetään ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Suomen metsäalasta 95 % on sertifioitua. Suomessa on käytössä kaksi suurta sertifiointijärjestelmää PEFC ja FSC. Sertifioituista metsistä noin 90 prosenttia on PEFC-sertifioituja ja 10 prosenttia FSC-sertifioituja.

Metsätaloutta koskevia lakeja mm.

Metsälaki

Erämaalaki

Laki puutavaran mittauksesta

Laki metsätuhojen torjunnasta

Laki kestävän metsä- talouden rahoituksesta

Riistavahinkolaki

Laki metsänhoito- yhdistyksistä

Yhteismetsälaki

Luonnonsuojelulaki

Maankäyttö- ja rakennuslaki

Muinaismuistolaki

Vesilaki

Lähteet: Maa- ja metsätalousministeriö, Metsähallitus, Metsäkeskus, Tapio Palvelut Oy

Metsän vuosi

Luminen aika

Talvi

Metsäveroilmoitus
Hakkuiden ennakkoraivaus
Taimikonperkaus

Porojen tokkapaimennus tai
porot aidassa

Kevät

Taimikon tarkistus
Metsänviljelyyn valmistautuminen
Metsänviljely/istutus

Rospuutto
Lintujen kevätmuutto

Porot kesälaitumille
Vasonta

Sula maa

Kesä

Varhaisperkaus
Kasvukauden lannoitukset
Maanmuokkaus
Metsänhoitotyöt

Luonnontuotteiden keruu

Poronhoitovuosi alkaa
Vasanleikko eli korvamerkintä

Syksy

Ruohous/heinäys
Taimikonperkaus
Syyskylvö
Ennakkoraivaus

Luonnontuotteiden keruu

Lintujen syysmuutto

Porojen kiima-aika eli rykimä
Poroerotus

Tammikuu

Helmikuu

Maaliskuu

Huhtikuu

Toukokuu

Kesäkuu

Heinäkuu

Elokuu

Syyskuu

Lokakuu

Marraskuu

Joulukuu

Kanjonin kuvrkkkaus

Luontoreitin pituus 6km

Harvennuskypsä metsä

Uudistettu metsä

P

Savilammen pysäköintialue

Lähin osoite Teeriahontie 10, Salla.

Urriaavan tieltä käännytään Teeriahontielle, jota ajetaan 1 km ja käännytään vasemmalle, jonka jälkeen ajetaan metsäautotietä 5,5 km pysäköintialueelle, jonne tie päättyy. 950-tien varressa ja joka risteyksessä on opasteet Oulangan kanjonille. Ei talvikunnossapitoa.

Koordinaatit N=7370119.156, E=595301.980

Uudistettu aukea,
josta sato korjattu

Uudistuskypsä metsä

Kuuletko hongan koputuksen
Kirkasvetisenlammen
rannalta?

Oulangan
kansallispuisto

Varttunut
kasvatusmetsä

Arvokkaita biotooppeja kuten
jyrkänkeittä, puronvarsimetsää
ja pienialaisia reheviä soita.

Kalkkikalliota ja -jyrkänkeittä,
runsaasti uhanalaista lajistoa
mm. jäkäliä ja sammalia sekä
pohjoista tunturilajistoa.

Lähde: Metsähallitus

Huomaatko hauskan
pahkan?

Kaatonut puu ylläpitää
monimuotoista elämää

Lisätietoja:

www.luontoon.fi

Jokamiehen- oikeuden pääpiirteet

Jokamiehenoikeudella saa:

- Liikkua jalan, hiihtäen ja pyöräillen luonnossa, kuten metsissä, luonnonniityillä ja vesistöissä,
- Ratsastaa, oleskella ja yöpyä tilapäisesti alueilla, joilla liikkuminenkin on sallittua
- Poimia luonnonmarjoja, sieniä ja rauhoittamattomia kasveja
- Onkia ja pilkkiä sekä veneillä, uida ja peseytyä vesistöissä ja kulkea jäällä

Jokamiehenoikeudella ei saa:

- Haitata maanomistajan maankäyttöä
- Kulkea pihamailla, istutuksilla tai viljelyksessä olevilla pelloilla
- Kaataa tai vahingoittaa kasvavia puita
- Ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta
- Ottaa sammalta tai jäkälää
- Tehdä avotulta toisen maalle
- Häiritä kotirauhaa esimerkiksi leiriytymällä liian lähellä asumuksia tai meluamalla
- Roskata ympäristöä
- Ajaa moottoriajoneuvolla maastossa
- Häiritä tai vahingoittaa lintujen pesiä ja poikasia
- Häiritä eläimiä eikä kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia

Huom!

Jokamiehenoikeudet eivät ole sellaisinaan voimassa suojelualueilla. Suojelualueiden osalta tekemisen määrittää luonnonsuojelulaki ja alueen omat säännöt.

Jokamiehenoikeudet luonnonsuojelualueilla

"Luonnonsuojelualueilla" liikkumista voidaan rajoittaa, jos alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyttäminen sitä edellyttää. Myös leiriytymistä voidaan rajoittaa tai kieltää se kokonaan. Kasvien ja kasvinosien keräämiseen ja hyönteisten pyydystämiseen tarvitaan pääsääntöisesti lupa, ja se voidaan myöntää vain tieteellistä tutkimusta tai opetuskäyttöä varten.

Kansallispuistoissa voi yleensä liikkua jokamiehenoikeudella puistojen rajoitusosia lukuun ottamatta. Rajoitusosat ovat useimmiten pienialaisia ja tiettyä aikaa vuodesta koskevia.

Luonnonpuistojen tärkeimmät tehtävät liittyvät suojeluun ja tutkimukseen, ja niissä liikkumista on rajoitettu. Alueilla saa lähtökohtaisesti liikkua vain Metsähallituksen luvalla tai tietyillä reiteillä, joilta poikkeaminen on kielletty. Alueilla liikkumisessa on puistokohtaisia eroja. Muun muassa marjastus, sienestys ja poronhoitotyöt ovat sallittuja joissain luonnonpuistoissa.

Muita luonnonsuojelualueita ovat valtioneuvoston asetuksella (yli 100 hehtaaria) tai ympäristöministeriön asetuksella (enintään 100 hehtaaria) valtion maille perustettavat suojelualueet, ja niillä voi olla luonnonsuojelulain nojalla annettuja jokamiehenoikeuden rajoituksia.

Yksityisen suojelualueen rauhoitusmääräyksissä voidaan rajoittaa jokamiehenoikeuksia, jos kasvillisuuden tai eläimistön suojelu sitä vaatii. Mahdolliset rajoitukset tulisi olla merkitty maastoon. Rajoituksia on yleisimmin vesilintujen tärkeillä pesimäalueilla.

Alueen kuuluminen Natura 2000 -verkostoon ei sinällään rajoita jokamiehenoikeuksia, mutta alueilla voi olla muun muassa luonnonsuojelulain mukaisia rajoituksia."

Lähteet: Suomen ympäristö
30/2012 - Jokamiehenoikeudet ja
toimiminen toisen alueella s. 35-36

Lähteet

ERVASTI, SEPPO & VASARI, YRJÖ Kuusamon historia I. Koillissanomat Oy 1978

FINAVIA Lentoliikenteen tilastot <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>

HILTUNEN, KATI Muistettu ja kerrottu Kurtin Saha, pro gradu. Jyväskylän yliopisto 2020 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202006174243>

KARJALAINEN, ENSIO (2014) Palkittu Karhunkierros syntyi nuorisjoukon harrastuksesta. Yle Uutiset <https://yle.fi/uutiset/3-7135725>

KAUKIO, VIRPI Metsä nenällä. Artikkelit lehdessä Vuosilusto 12: Suomalainen metsäsuhde. Metsähistorian seura ry 2018 <http://www.metsahistoria.fi/fi/vuosilusto/vuosilusto-12-2018>

KUUSAMON YHTEISMETSÄ https://www.kuusamonyhteismetsa.fi/kuusamon_yhteismetsa.htm

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Metsäteollisuus Suomessa <https://mmm.fi/metsat/puun-kaytto/metsateollisuus-suomessa>
Laeilla ja asetuksilla turvataan metsätalouden kestävyttä <https://mmm.fi/metsat/lainsaadanto>

METSÄHALLITUS

Kanjonin kurkkaus <https://www.luontoon.fi/oulanka/patikointireitit#kanjoninkurkkaus>

Kansallispuistot ja retkeilyalueet tärkeitä paikallistaloudelle <https://www.metsa.fi/vapaa-aika-luonnossa/hyvinvointia-luonnosta/taloushyotyja-luonnosta/kansallispuistojen-hyotyja-paikallistalouteen/>

Metsähallituksen historia <https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/historia>

METSÄKESKUS

Avoin metsä- ja luontotieto: metsätietoaineistot, luontotietoaineistot, tietoa metsien käytöstä ja tietoa metsien omistuksesta <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto>

Metsätalousmaan omistus omistajaryhmittäin <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/tietoa-metsien-omistuksesta/metsatalousmaan-omistus-omistajaryhmittain>

Kansallispuistotaulukot <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/suojelualueet/kansallispuistot/kansallispuistotaulukot/>

Talousmetsien luonnonhoidon keinot <https://www.metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/metsanhoito-ja-hakkuut/talousmetsien-luonnonhoito/talousmetsien-luonnonhoidon-keinot>

MIKKOLA, JUKKA A. Taivaalkosken saha http://www.kolumbus.fi/jamikko/Bulldra_saha.htm

LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU Luonnollisesti – Green Care -menetelmät osana sosiaalista kuntoutusta, Sanna Vinblad (toim.), B. Tutkimusraportit ja kokoomateokset 4/2022 <https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisöille/Julkaisut/Lapin-AMKin-julkaisut/Hyvinvointi-ja-kulttuuri?itemid=2690&showlocation=86bc13ae-f97c-4072-9561-fa36ff69e6d1>

LEPPÄNEN, MARKO & PAJUNEN, ADELA Terveysmetsä. Tunnista ja koe elvyttävä luonto. Gummerus 2017.

NATURPOLIS OY Aluetieto <https://naturpolis.fi/aluekehitys/aluutieto/>

PALISKUNTAIN YHDISTYS Poronhoitovuosi <https://paliskunnat.fi/poro/poronhoito/poronhoitovuosi/>

RAIVO, PETRI J., PYÖRMILÄ, PETRI & SEPPONEN, ELINA Kuusamon Kulttuurimatkailu. Naturpolis Kuusamo 2003

SUOMEN MIELENTERVEYS RY Vinkkejä metsäkävelyihin https://mieli.fi/wp-content/uploads/2021/06/vinkkejä_metsakävelyihin.pdf

TAPIO PALVELUT OY Metsälehti: Uuden metsänomistajan tietopaketti <https://www.metsalehti.fi/metsanomistus/uuden-metsanomistajan-tietopaketti/>

UPM METSÄ Metsänhoidon vuosikello <https://www.upmmetsa.fi/tietoa-ja-tapahtumia/artikkelit/metsanhoidon-vuosikello/>

VISITORY Matkailutilastot <https://visitory.io/fi/>

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ (2012) Jokamiehen oikeudet ja toimiminen toisen alueella. Lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä <http://hdl.handle.net/10138/38797>

Puutoimialan osaamisen kehittäminen –
Puuedu Koillismaa -ESR-hanke 2019-2022

www.ksak.fi